

VERHALEN UIT EEN VER VERLEDEN: HET VERHAAL VAN TRIJNTJE, EEN MARKETENTSTER

Door Marijke van Ittersum

'Hé zoetelaarster, kom eens hier!' Jaja, ik kom al, denkt Trijntje. Altijd ongeduldig, die soldaten! Ze trekt haar schort recht, controleert of haar mooie eikenhouten vaatje met brandewijn goed gevuld is en gaat op het groepje mannen af dat rond een vuur zit. Ze tovert een glimlach op haar gezicht en zegt: 'En wie van jullie wil er een brandwijnkje?' Er gaat een gejuich op. Trijn pakt haar kleine glaasje en meet zorgvuldig de vereiste hoeveelheid af. En omdat iedereen in zo'n goed humeur is, willen de meeste soldaten wel een dubbele portie!

Het is dan ook wel een bijzondere dag vandaag. Het is 12 juli van het jaar 1428 AD. Het Beleg van Gouda was natuurlijk al opgeheven, maar vandaag is het vredesverdrag getekend tussen Jacoba van Beieren en Philips de Goede. Jacoba heeft zich overgegeven en is door de Kleiwegpoort vertrokken. En de soldaten van Philips vieren vandaag feest. Zie ze toch eens lekker liggen in het gras op de bleekvelden achter de Kattensingel. Deze week gaan ze kamp opbreken en sommigen keren terug naar huis, als ze genoeg verdiend hebben tenminste. Ja, Philips de Goede had een geweldige legermacht op de been gebracht om de plannen van Jacoba te dwarsbomen.

De Zoen van Delft, zo wordt het vredesverdrag genoemd. Een judaskus, denkt Trijntje opstandig. Ze heeft veel sympathie voor Jacoba van Beieren. Jacoba mag dan wel haar titel als Gravin van Holland behouden, maar in feite is ze alles kwijt. Ook haar echtgenoot, die Engelse lafaard van een Humphrey van Gloucester, die heeft haar gelaten. In haar hart is Trijn een echte Hoekse, net als Jacoba. Maar daar zegt ze niets over, tegen niemand! Ze werkt nu immers in het leger van de Kabeljauwen en dat die Hoeken en Kabeljauwen elkaars bloed wel kunnen drinken, nou, dat

weet toch iedereen. Is zij dan een overloopster? Mooi niet: een mens moet ook leven, denkt Trijn en het verdient goed bij die Bourgondiërs.

Even denkt Trijntje terug aan die avond dat zij in de prachtig verbouwde Grote Kerk in Gouda die bijzondere mis bijgewoond had. De mis, waarbij de Voetboogschutters van Sint Joris het kostbare geschenk van Jacoba van Beieren in ontvangst genomen hadden. Het was een miskelk van zilver en goud voor het Gildealtaar van de Schutterij van Gouda.¹⁾ Dat was Jacoba's dank voor hun dappere optreden bij de slag van de Gouwe-sluis bij Alphen in 1425. Nog nooit had Trijntje zo iets moois gezien. Drie jaar geleden was dat. Toen was zij nog getrouwd geweest. Met een vaandeldrager in Gouda. Maar ja, die ging dood na een vechtpartij in een kroeg en erg rouwig was Trijntje er niet om geweest; hij had behoorlijk losse handjes gehad. En dat werd steeds erger, toen er geen kinderen kwamen, want dat was natuurlijk haar schuld. Wat kan je anders van een wees verwachten, had haar man vaak smalend opgemerkt.

Toen er na zijn dood niemand naar haar omkeek, erger nog, toen ze het huis uitgezet werd door haar schoonouders, is ze op donkere avond weggegaan uit

Gouda. Ze kwam direct buiten de Potterspoort tante Aaltje tegen, wat een geluk was dat. Die had haar onder haar hoede genomen en zo heeft ze het vak van marketentster geleerd. Wat doe je wel: de soldaten moutbrandewijn verkopen en brood en (als je eraan kan komen) een lekkere stoofpot. En wat doe je niet: de was, want daar zijn wasvrouwen voor. Maar vooral, nooit 'attenties' verlenen. Dat is helemaal uit den boze voor een marketentster. En zo is ze nu een zelfstandige vrouw met een eerbaar beroep.

'Hé Trijn vrouw, waar zit je met je gedachten, mens!' hoort ze roepen. 'We hebben dorst, we hebben wat te vieren! Kom, schenk nog eens in.' Trijntje moet ondanks alles toch lachen. De mannen zijn vooral opgelucht dat het niet tot vechten gekomen is en dat Jacoba, door al haar vrienden in de steek gelaten, gecapituleerd is. En nu het Zoenverdrag ²⁾ getekend is, laten ze de duiten naar hartelust rinkelen. De nacht is nog jong en Trijn heeft het gevoel dat de geldbeurs onder haar schort morgen heel wat zwaarder zal zijn.

1) de miskelk is nu te bewonderen in het Museum Gouda
2) 'Zoen' in zoenverdrag, komt van het woord 'verzoening'.

